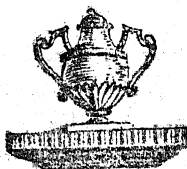

M A G Y A R H Í R M O N D Ó.

Ö T Ö D I K S Z A K A S Z.

Bétsben, 1794.

(1.)

Költ *Bétsben*, Bóldog-Affzony-Havának
(Januáriusnak) 3-dik napján, 1794-dik
Eszterházyban.

Hadi Tudósítások.

Huszon - hetedik Decembéri hír - adása
szerént Gróf *Wurmser*nek, még nem állott
az Ellenség Dec. 26-kán reggel Lovassaink
előtt, hanem egy erdőbe vette - vissza
magát, a' hová nem lehetett utánna menni;
ő ellenben ki - jött ismét ezen erdőből,
felette hatalmas erővel, és igen sok ágyú-
kal. A' mi Népünk ki-állotta egy ideig,
az Ellenségnek kerekszbe intézett, nagy
erőjü kártátsozását; de jónak itélték végre
a' Ts. Kir., és Prusszus Vezérek a' hely-
változtatást, hogy meg-tarthassák Népeiket;
a' minthogy Seregünknek jobb szárnya
*Bergzabern*nél, a' bal *Frickenfeld*nél, *Hoze*
Generálisunk egy Sereg-osztállyal a' *Bien-*
wald nevezetű erdőben, két Batalionjaink
pedig *Lauterburg*nál telepedtek - meg. —
Minthogy szüntelen való mozgásban vólt
Népünk, még a' leg-alkalmatlanabb idők-
ben is: ehhez képest el nem készíthette még
bővebb tudósításait *Wurmser* Vezérünk.

(*Bergzabern*, és *Frickenfeld*, innen
esnek *Weissenburg*on, *Landau* felé)

Mihelyt el - hagyták *Hagenau*t, és
ennek környékeit Vitézeink: mindjárt fel-
gyújtották azokat a' Frantziák.

Htzeg *Koburg*' Armádiájánál is estek tsaták Dec. 13, 15, 16 és 18-dik napjain; de nem ilyen következésűek:

Spanyol Országból. — *Kataloniá* nevü Spanyol Tartományban a' *Bagnolasi* geréndeken (háttas helyeken) igen derekasan bé vólt sántzolva egy Fran. Sereg-öfztály. Ezt; Dec. 6-dikán meg-támádtá *Marquis de Castillo* Spanyol Tiszt; el-verte fekvő helyéből; két hófzú ágyúkat; 's 6 ollyatén mozsarakat; a' mellyekből ködarabokat fúoktak fzéllyel-fzóratni; el-vett töle; és némelleyeket el is fogott közzüle. Más nap; t. i. Dec. 7-dikén; tsata-rendbē állította *Ricardos* Spanyol Vezér a' maga Seregét; 's úgy tette; mintha bal szárnyával akarna reá tsapni a' Fran. Táborra; pedig valóságos tzéllya a' vólt; hogy a' Fr. Tábornak azon részét; és azokat a' Fr. Batteriákat támadja - meg egész erőben; mellyek az ő jobb szárnyával vóltak által-ellenben. Ezen fzélt fzerentsésen végre is hájtotta *Courten* Generális; úgy hogy már Dec. 9-dikén reggel azt az egész helyet a' Spanyolok birták újra; a' mellyen feküdt vólt a' Frantziá Tábor; 's nyertek 24 ágyúkat; sok munitziós Izekereket; és mindenféle eleséget. A' meg-fzaladott Ellenség közzül egynehány százan hüllottak - el a' szárazon; sokan veztek az ott folyó vízbe is; hat százan pedig el-fogattak. Egy *Portugallas* Batalion; melly éppen a' viadal

közben érkezett, leg-ottan különös próbáit adta vitézségének. A' *Spanyolok* két százza telzik a' magok részekről el-estteknek, és meg-sebesítettettek számát. — Ezen két rendbéli szerentsés ütközetek, olly mértékben öntöttek új bátorságot a' Spanyol Katonákba, hogy ismét alkalmatosságot kerestek az Ellenségnek jó móddal való megtámadására, 's annak egész Spanyol földről való ki-irtására.

Angliából. — *Macbride* Tengeri Vezér, és Gróf *Moira* Generális, kik a' *Nagy-Britanniai* Udvar által a' végre rendeltettek, hogy *Normandiának* vagy *Frantzia Britannianak* valamely portusába (ki-kötő helyébe) állyanak - bé, 's onnan legyenek segítségekre a' Királyt-kívánó (Rojalista) Frantziáknak; úgy szándékoztak vólt, hogy Decemb. 9-dik vagy 10-dik napján egész készülettel meg-indúllyanak *Guerseyből* (*Jerseyből*) a' frantzia partok felé; de Dec. 16-dikán még *Jerseyben* vóltak, mivel olly tudósításokat vettek, hogy a' Fr. Rojalisták' Serege egy ki-kötő helyet se foglalhatott el, sőt kéntelenítettett bellyebb el-vonni magát a' tenger-széli földekről. — Lord *Howe*' hajós Serege is, mely 17 első nagyságú, és hat közép-szer hajókból áll, a' *Torbayi* ki-kötő helyben vólt még Dec. 16-dikán; hanem parantsolatot vett, a' mint hallatik, hogy ismét tengerre szallyon, és ő is könnyebbítse *Macbride* Admirális-

nak valamelly frantzia ki-kötő helybe való bé-juthatását.

Londonból, Dec. 16-dikán. — „Az *Orosz Udvarral* való frigye a' miénknek, olly tökéletességre ment, hogy már semmi nints, a' mi meg-akadályoztathassa az *Orosz Udvarnak*, a' jövő hadakozásban vóltaképpen - való rész-vételét. — Négy napoktól fogva, ellenkező hírek kerengenek itt *Toulon* felől. Nagy nyúghatatlan-sággal várjuk a' hiteles tudósításokat.“

Hollandiának, vagy *Frigyes-Belgyiomnak* fő Városából *Hágából*, Dec. 14-diken. „Nagyobb fegyveres erőnk lesz nékiünk a' jövő hadakozásban, mind vizen, mind szárazon, mint vólt, midőn *Angliával* veszekedtünk. A' hét Tartományok is, mellyekből áll a' mi Közöns. Társaságunk, meg-egyeztek a' Fő Kormányzéknek azon végzésében, hogy hat millió forintok fordítottassanak a' most szolgálatban lévő, és még fel-készítetendő hajóknak tartására. A' strása-hajókon, és ágyús tsónakokon kívül, lesz egy 74 ágyús, négy 60, öt 50, hat 40, kilentz 36, egy 30, öt 24, hét 20, hat 18, öt 16, három 14, öt 10, és nyóltz kevesebb ágyús hajónk. Most itt van *Kinsbergen* Admirális, hogy szükséges rendeléseket tegyen a' fel-készítendő hajók eránt.“

Toulonhoz egy mérttföldnyire fekvő *Olioules* nevü helyből, Dec. 2-dikán költt

levelekből olvassuk, hogy a' melly Anglus és Spanyol Tisztek Fran. fogságba estek *Toulon* előtt Nov. 30-dikán, asztaljokhoz hivattattak a' Fran. Nemzet-Gyülési Kommisszáriusoknak, 's átallyában emberségeket tapasztallyák magok eránt a' Frantziáknak. Anglus Generális *Ohara*, a' ki sebessen vitetett a' Republikán. Frantziák' táborába, tulajdon Embereit, és Seborvosát kívánta maga mellé, melly kívánságot mindjárt meg-jelentetett a' Frantzia Vezér *Toulon*ba, 's 3 tselédek, és a' Chirurgus el is mentek onnan egyfzeribe *Ohara* Generálishoz.

A' Fr. Nemzet Gyülésének 7-dik Decemberi Ulésében egy *Angersi* levél olvasatott fel, mellynek a' vólt az értelme, hogy *Anjon* (*Andegavia*) Tartományának ezen Városától t. i. *Angerstól* visszaverettek a' Rojalisták Dec. 5-dikén.

Elegyes Tudósítások.

A' *Bambergi* és *Würzburgi* Hertzeg-Püspök, következő új remekjét adta a' maga Alattvalóihoz viseltető atyai indulatjának: *Würzburg* Városában egy olylyatén Oskolát állított - fel, mellyben a' barmok' orvoslása taníttatik. A' *Würzburgi* Kovátsok kétszer jelennek - meg a' tanításokon hetenként ezen Oskolában.

A' *Német* - Birodalomnak *Hannover* (*Hannovera*) nevü Városában egy Zsidó *Barquier* (Pénzzel - kereskedő) — *Meyer Michael Dávid* nevezetü — száz ezer

forintokat fordított kegyes fundációkra, 's különösen az általa fel-állított Zsidó-nevelés' fundációjának fenn-tartására.

A' Frantzia Foglyoknak, *Bavárián* lejendő által-szállíttatások eránt következendő értelmű rendelést tett közönséggé Dec. 11-dikén a' Választó-Hertzegei Hadi Tanáts: „A' *Baváriai* földhöz leg-utólsó Státzióra eleibe fognak küldetni *Münchenből* (*Monachiumból*, *Bavária*' fő Városából) minden transportnak (szállítványnak): egy Választó-Hertzegei (Electoralis) Tisztviselő, egy Orvos-Doktor, és egy Katona-Chirurgus. Ezek meg-visgállyák a' szállítandó foglyokat, ki-szemelik azok közül a' valóságos betegeket, 's vissza küldik *Günzburgba*, a' hol Tsász. Kir. Ispotály vagyon. Az egésségeseket egéz *Bavárián* kereftül kísérni fogja a' Chirurgus, kik között ha meg-betegesznek *Baváriai* útjokban némellyek, ezek leg-ottan külön választatnak, és a' már előre mindenütt el-készített beteg-házakba vitetnek. A' Chirurgus meg fogja tanítani a' *Bavarus* Fördösöket, mint bánnyanak a' Fr. Betegekkel. Minekelőtte el-érkeznének valamelly helyre a' Foglyok: meg kell a' szobákat, mellyekbe szállíttatni fognak azok, fenyő-maggal, és etzettel füstöltetni, 's mérsékelve kell befűttetni. Egy szobába mentől kevesebb Foglyokat szükség szállítani, 's nem kell sehol is magokra hagyni. Húsz font szalma

rendeltetik minden fogoly alá, a' mellyen alhasson. Reggelre kelve, minden szobát meg kell szellőztetni, a' mellyben Frantzia Foglyok háltak: A' szalmát is, mellyen aludtak, ki kell egynehány nap szellőztetni, 's annakutánna bátran meg lehet azt a' marhával etetni; hanem a' melly szalmán betegek feküdtek, ki kell azt vinni mezőre, 's ott meg kell égetni. A' kik a' betegekkel bánnak, hasznosan óltalmazhatják magok egészségeket fenyő-mag, és etzet által. — Minden helyben, a' hová Frantzia Foglyok szállítatnak - bé, magok a' Lakosok állítsanak egy mindenképpen meg-hitt fegyveres Strását, a' ki vigyázzon, hogy tűz, vagy veszekedés ne támadjon. A' Gazdák, kiknek házaikhoz foglyok szállítatnak, nem tartoznak egyebet tellyesíteni azoknak tartásokra nézve, hanem tsupán a' mit pénzen vettenek azok — húst, vagy más főzeléket, számokra önként el-készíttetni. — Az igen el-romlott útakat meg kell igazíttatni. “

Erdély Ország.

Felwintzről, Dec. 22-dikén. — „A' múltt napokban tartá Nemes *Alsó Fejérvármegye Nagy-Enyeden* törvényes Derék-Székét, mellyen mind pereknek kellett volna ugyan folyni, de sok időt el-vett az, hogy a' Nemes Vármegye' petsétje elveszett, melly eránt való hosszas tudakozódások után is tsak a' lett a' végezés, hogy

az egész Országban hirdettessék-ki a' petsét' el-vevése; ne hogy valami rossz Ember tilalmas hasznot tsinállyon azzal magának.

A' só - akna, mellyhez ezen Nemes Vármegyében *M. Újvár*, és *M. Csefztve* között kezdettenek vala, már olyan tökéletességre ment, hogy mind a' Királyi Kintstár egynehány ezer forint haszonnal, mind pedig a' vidék egynehány ezer mázsa-
val segítettett. Most is szorgalmatossan dolgoznak benne éjjel nappal, és mind az épületek, mind a' szükséges Tisztek szaporodnak.

Kolosváratt a' télen vig farsanglást reménylhetni, minthogy *Production ile Forum* fog kezdődni, mellyre igen sok Embernek kell bé-takarodni.

A' *Székely* Katonaságból újra két csoportok indulának-fel az *Ármádiához*, mellyek 400 Lovasokból, és ugyan annyi Gyalogokból állanak.

Frantzia. Ország.

A' múltt Novemberben 265,222,748 livrára ment a' Fr. Közönséges Társaság' költsége.

Keserűség ért némellyeket, a' *Párisi Öröm-Leányok* között. Meg akarták t. i. tartani azt a' szabadságot, mellyel éltenek a' közöns. társasági szabadság előtt; de éppen ezért, törvény - rontóknak, következőképpen halálra méltóknak ítéltettek, s szokott tzeremoniával le is nyakaztaták.

Eggy ezen Vénus' Nimfái között úgy megtartotta még illy rettentő környülállások között is a' kurázsiját, hogy meg-látván az esmerősei között némellyeket, utolsó *Adiöt* kiáltott nekik.

Robespierre nagy jelét adá a' maga mindenhatóságának, a' 12-dik Decemberi Jákobinus-Klubban is, mellyben:

Cloots Anaeharsis, a' ki fogadatlan Szószóllójává tette magát az Emberi Nemnek az első N. Gyűlésében, meg-kérdetvén az eránt, honnan való legyen? így felelt: „Én születtem *Prussziában*, a' Frantzia Közöns. Társaságnak jövendőbéli Osztályában, hanem tizeneggy esztendőskoromtól fogva Fran. Országban vagyok.“ Ezt a' nagy Kozmopolitát azzal vádolta *Robespierre*, hogy *Hollandus* származású, *Vandernyver* nevezetű, és a' *Dubarry* Grófnéval együtt le-nyakaztatott 3 *Banquier*okkal egyet értett, és spionkodott.

Meg-vallotta *Cloutz*, hogy ő gyermek korában *Vanderiver* *Banquier*októl szokott vólt pénzt maga szükségére fel-venni; valamint annakutánna útazásában is ugyan azok által tartatta magát pénzzel, 's ugyan azért levelezett is vellek; de mihelyt megtudtam, úgymond, az ő kontrarevolutz. szándékjaikat: tüstént félbe-szakasztottam

minden egyesülést ezen ellenségeivel a köz - ügynek.

Ekkor fel-szóllalt *Robespierre*, 's eze-
ket mondotta: „Nézhetünk-e mi úgy egy
Német Bárót, mint Pátriótát? nézhetünk
úgy, mint Szánkülottot (Nadrágtalant),
eggy olyan Embert, a' kinek hólta' napjáig
elztendőnként ki-járó interes - pénze meg-
haladja a' száz ezer livrát? Hihetjük mi,
högy Republikánus legyen eggy olyan
Idegen, a' ki mindenkor a' Köz. Társaság'
Ellenségeivel tart? Nem, Polgárok! —
óltalmazzuk magunkat az efféle idegenek-
től, a' kik nagyobb Pátriótáknak akarnak
látítani, mint magok a' Frantziák. *Clootz!*
te egész életedet a' külső Hatalmasságok'
Ágenseikkel és Spionaikkal töltötted; te,
szintolly hitetlen vagy, Haza-áruló vagy,
a' kit meg kell büntetni. *Clootz!* nagyon
rád illik te reád: *Mentita est iniquitas sibi.*
Esmerted te *Vanderivereket*, esmerted
öket Kontrarevoluzionistáknak; azt állítod,
högy minden vélek való egyesülést félbe-
szakasztottál. De, eggy Prusszus Ember'
hitetlensége ez is. Hát ugyan *Clootz!* ha
Kontrarevoluzionistáknak esmérted Te
Vanderivereket: miért sürgetted azoknak
el-botsáttatását, a' köz - bátorságra ügyelő
Deputátzionál? szólly, ha tudsz valamit
felelni.

De Polgárok! — akármelly terhesek
legyenek is magokban ezek a' vádak: —

gyengék még is, sőt semmik sem, midőn
Clootz Uramról vagy a' kérdés, kinek
 álnok szándékai nagyobb renddel vóliak
 el-intézve? Szüntelen azon vólt ő, hogy
 mérséketlen fel-tételei által minket meg-
 buktasson. Egy Közöns. Társaságot akart
 ő tsinálni az egész Világból. Kitsinnek
 tartotta *Clootz* Uram a' Frantzia Polgár
 nevezetet: Világ' Polgárja akart ökeme-
 lenni. — Bizony, ha *Clootz* jó Frantzia
 lett vólna: avagy akarta vólna é ő, hogy
 mi próbályuk el-nyerni az egész Világot?
 Akarta vólna-é, hogy egy Frantzia Depar-
 temánt (Köz. Társaság-osztályt) tsinályunk
Monomotapaból (Áfrikának nagy, és
 gazdag Országából)? Akarta vólna-é,
 hogy hadat indíttunk az egész föld, és
 minden elementumok ellen? Találhatnak-
 é helyet ezen képzelt böltességű gondo-
 latok, egy okos és jó Embernek fejében?
Clootz Uram mindenkor nagyobb patrio-
 tismust akart mutatni, mint más. *Clootz!*
 tudjuk mi a' te éjtszakai látogatásodat, és
 tzimboráskodásodat; tudjuk, hogy te,
 éjjeli homályok között dolgoztál *Gobet*
 Püspökkel azon a' religióbéli állortzásságon,
 melly annakutánna ki-adta magát Párisban.
 Jól láttad te előre, minémű gyászos követ-
 kezéseai fognának lenni a' te tselekedeteid-
 nek; tudtad jól, hogy benne vóltak azok,
 a' mi Ellenségeinknek plánumában.

Kérlek benneteket Polgárok! vegyétek velem gondolóra e' következendöket: A' midön mi kemény törvényeket hoztunk a' Nemesek ellen: *Clootz* ki-vétegett azok alól; midön azt végeztük, hogy árestál-tassanak az idegenek: ez alól a' végzés alól is ki - vétegett *Clootz*. Mit mondok, *ki-vétegett*? Nem tsak, hanem éppeu abban a' szempillantásban választatott Elölülöjökké a' Jákobinusoknak; a' honnan természet szerént foly az a' következés, hogy mi közöttünk idegen felekezet uralkodik. "

Jaj! Szerentsétlen Pátrioták! mire mehetnének mi, a' midön körül vagyunk vétette, közöttünk hadakozó Ellenségekkel? állortzát vesznek ezek fel, 's az alatt támadnak-meg bennünket; mi tsak a' tsapásokat érezzük, 's nem tudjuk, honnan jönnek a' bennünket meg-ölö halálos sebesítések. A' leg-böltsebb Törvények, melyek szükségesképpen bóldoggá tennék a' Közöns. Társaságot, minden erejeböl ki-vétegett az Árúlok által, kikkel tele vagy-nak a' N. Gyűlésének minden Deputátziói, minden Magistrátusok, és minden Kantzelláriák. A' mi Ellenségeink hegy - tetön állanak, 's hátúlról támadnak-meg bennün- ket, hogy halálos sebeket ejthessenek rajtunk. Vigyázzunk, ha meg akarjuk gátolni; Hazánk' halálát; midön a' Hazáról van szói senmi sem én előttem a' Pátrioták' élete,

tartoznak ezt ők azért fel-áldozni. Óda a' Köz. Társaság, ha az Árulók, és Hitetlenek fel nem fedeztetnek. En javaslom, hogy ki kell hajtani a' Társaságból minden Neméseket, Papokat, Banquierokat, Idegeneket." — Nagy örvendezések között, törvénnyé tétetett *Robespierre*' javaslása.

Hertzeg *Chatelet*, a' Frantzia Királyi Testörzöknek néhai Obersterjek, a' ki Bétsben, 's *Londonban* is viselt Frantzia Követéséget, 's egy vólt az első Nti Gyűlésnek Tagjai, és Fran. Országának leg-gazdagabb Lakosai között, halálra ítéltetett a' Párisi Revolüt. Törvényfzék által, 's gillotínoztatott is Dec. 14-dikén. Azzal vádolták a' többek között, hogy ő is részt vett 1792-dik eszt. Auguszt. 10-dikén, a' Kir. Udvarban lett meg-öléttetésekben a' Páriotáknak; továbbá, hogy ki-költözött vólt egyszer Frantzia Országból, 's ismét vissza-ment oda kontrarevolütziót eszközteni.

B é t s.

Új Esztendő' napján, nagyon esett a' köd: de azért egész fényességben ment véghez most is a' szokott Udvari pompa. Valamint másszor, úgy most is igen kellemetes tárgya vólt minden szemeknek a' Magyar Királyi testörzö nemes Se-

reg, melyet személynesen vezetett H. *Eszterházi* Antal Kápitánnya, azon tündöklő készülékben, a' melyet F. Urunk' tsászári-koronáztatásának tzeremóniájára készítette volt, mint Tsászárválasztó *Frankfurti* Tseh Követ.

Az Udvarba fel gyűlt Méltóságok, ő Felségeket, elébb Isteni-tiszteletre, onnan pedig szobájokba vissza kísérték. 12 óra tájban, az úgy nevezett arany-szálába jöttek ő Ts. K. Felségek, *Clementina* és *Amália* Fő Hertzeg-Affzonyokkal, és *Jóseff* Hertzeggel együtt, 's asztalhoz ültek, melyen ez úttal nem arany, hanem drága porzellán tálak és tányérok voltak. Az étkeket Udvarnokok (*Aulae Familiares*) tették fel az asztalra. A' Gavallérok, és Dámák körül állották az asztalt: hanem minikutánna ivott ő Felsége, meg hajtották a' Dámák magokat, 's el mentek. — A' Felség ivása így szokott meg esni: A' tányéron lévő boros, vagy vizes pohárból, ki tölt elébb az Udvarnok egy keveset a' tányérra, azt meg issza, 's úgy nyújtja a' poharat ő Felségének. Az étkekből senki sem evett. Mig az asztalnál való ülés tartott, énekes musika volt. Kis hegedűn ama híres *Clementi* nevezetű, még tsak 13 esztendő s Iffjú hegedült.

Párisban nyomtattatott egynehány
 száz új Frantzia Kalendáriumok érkeztek
Bétsbe. A' formájok kitsin, úgy hogy
 könnyen el lehet zsebbe tenni. A' boríték-
 jok kék, fehér, és veres színű. A' homlok-
 írás után való levélen egy kis rövid oktatás
 vagyon, a' Frantziáknál fel-vett idő-izám-
 lálásnak új módjáról. — Minden napnak
 utánna, valamelly gyümölcstnek, fűnek,
 hüv. veteménynek, vagy állatnak neve
 vagyon téve, pél. ok. baratzk, verónika,
 borsó, ló's a't. Hátúlról, fel van jegyezve
 a' Tóldalékban minden ruha - és eles g-
 nemeknek, a' Nemzet-Gyűlése által meg-
 határozott árrok.

Svétziának fő Városából *Stokholmból*,
 Dec. 10-dikén. — „Az itt lévő Frantziákat
 meg-kérdezte a' Politzáj (belső bátorságra
 ügyelő Magistrátus), hogy' és miből élnek
 itten? melly tsak azért lett, hogy itt semmi
 menedékjek ne legyen a' zenebonás fe-
 jeknek.

